

סיפורי צדיקים

גליון רס"ג
שנה ו' תשע"ז

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קיימן על אישור לשימוש בדמותו

סיפורי חז"ל

ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו וילך עם שרי מואב (כ"ב - כ"א) "ויחבוש את אתונו" שנאה ששנא בלעם את ישראל זרזה אותו להשכים בבוקר השכם ויחבוש את אתונו בזריות הוא בעצמו וכי לא היה לו עבד או שפחה שיעשו בשבילו את החבישה? אלא מתוך שנאה ששנא את ישראל, והיה מבקש למהר לילך לקללם, חבש בעצמו. אותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לבלעם, רשע, אצלך שנאה מקלקלת את השורה, אבל כבר קדמך אברהם והשכים בבוקר וחבש חמורו בעצמו לעקדת יצחק בנו, שהיתה אהבת המקום מבטלת לו את השורה.

(במד"ר כ' - י"א)

היות ואנו עומדים לקראת יומא דהילולא קדישא רבינו הקדוש **רבי חזקוני** וז"ל, בסוף עריבת הספר על רבינו הקדוש, כל מי שיש לו או יודע על סיפורים, או דברי תורה, מכתבים, תמונות וכדו' מבינו הקדוש ורבותיו ויעוב"א וכן מי שיודע על קשר שהיה לו עם צדיקי דורו וי"ע, יכול להודיענו ויהיה בגדר מוכה הרבים. זכות רבינו יעמוד לו ולמשפחתו להודיע בכל הנצרך ברוחניות ובגשמיות. נא לפנות להרב דוד משה הרשקוביץ בפל' 052-7621345 או בפקס 08-6310121 בתודה מראש מכון 'אורחות אדם'.

פרשת השבוע

היינו שצריך אדם לבקש לו רפואה בדרך הטבע. אבל אם לפנות לרופא פלאים המרפא בסגולות שלא על פי דרך הטבע, הרי מוטב לפנות אל המגיד הקדוש בקונויך.

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל (כ"ג - י')

עפר יעקב אין חשבון במצוות שהם מקיימים בעפר (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א שביקש פעם מבני ביתו שישתלו גינה נאה ליד הבית. התפלאו בני הבית לשם מה צריך הרבי גינה בשעה שכל כולו נתון לעניינים העומדים ברומו של עולם? אבל כמובן שיש למלא את בקשתו גם אם היא אינה מובנת. ואכן מיהרו והזמינו גן והוא שתל גינה נאה. ולפי בקשת הרבי, טיפח את השתילים וניכש את הקוצים והעשבים והשקה את הגינה. לאחר שנה נתברר לכולם את סוד גינתו של הרבי, השנה הבאה היתה שנת שמיטה, וחפץ היה הרבי לקיים בעצמו את מצוות התורה בענין שנת השמיטה. ואז אמרו החסידים זה לזה גם כאשר מדבר הרבי על האדמה מתכוון הוא לשמים.

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' ארץ בני עמו (כ"ב - ה') מפני מה השרה הקדוש ברוך הוא שכירתו על גוי רשע? כדי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב, העמיד להם נביאים והם פרצו גדר העולם (רש"י) אך הלא הקושיה נשאת במקומה, שכן עדיין יהיה להם פתחון פה לטעון, למה העמיד לישראל נביא כמשה ואילו לנו העמיד נביא פורץ גדר כבלעם הרשע?

וסיפר על כך הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זיע"א: מעשה שהיה כאשר הגיע פעם לברלין להתרפא ממצלת העיניים שלקה בה. החל לדרוש ולשאול אחרי רופא עיניים מוכשר ומומחה. יעץ לו משהו לפנות לרופא פלאים ידוע המרפא מחלות בכח סגולות. השיב לו הרבי, לאמיתו של דבר לא היה יהודי צריך לילך לרופא להתרפא מחוליו, כי אם לבוא אל צדיק הדור ולבקש ממנו כי יתפלל בעדו. אלא שאמרה התורה הק' במפורש "ורפא ירפא"

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:05

פרשת בלק

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

הפסוק: (שמות ל"ד ז') שנאמר באמצע י"ג מידות של רחמים: "פוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים ועל שלשים ועל רבעים" איך קשור פסוק זה שמוזכר בו פקידת רשעים ל"ג מידות של רחמים? הקשה רבינו. ותירץ בשם אביו הקדוש שגם מידה זו רחמים היא. פוקד משמעות ממתין, השי"ת ממתין לחוטא שישוב בתשובה. ואם לא שב, פוקד עון אבות על בנים, ממתין השי"ת שהבנים יתקנו את חטאי אבותם, ואם גם הם לא תיקנו, ממתין על שלשים ועל רבעים, לדורות הבאים. במהלך אמירת הד"ת העיר רבנו את העומד על ידו באומרו מה לך נרדם? לא יהיה אפילו מי שימסור את מה שדברנו.

על עובדת פטירת רבינו דווקא בפרשה זו (בלק) הסביר כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בעת עריכת השולחן שבת יארציית התשס"ט שהרי איתא בספה"ק, שאין השי"ת נוטל את נשמות הצדיקים, ללא הסכמתם. ולכל צדיק יש את השלמות אליה הוא חותר להגיע. אצל רבינו זי"ע ראו במוחש שמסר את נפשו לקרב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים בדרך של ברכות וישועות. וכיון ששמע בקריאת הפרשה שהשי"ת הסכים ע"י שנאמר: "לא תאור את העם כי ברוך הוא" הרגיש כי פעל והשלים את תפקידו בעולם הזה והסכים למסור את נשמתו לידי השי"ת ולהסתלק מזה העולם.

ביום ט"ו תמוז לפנות בוקר לאחר שטיהר עצמו במקוה, אמר למקורביו שאינו חש בטוב וסב על עקבותיו לבית האכסניה, שם ביקש לברך ברכת שהכל ונשכב על מיטתו, עצם את עיניו ונסתלק לבית עולמו. למחרת הצליחו להביא את ארון הקודש לארץ ישראל באורח נס ופלא, (בימים ההם לא אפשרו השלטונות ברומניה להוציא אדם שנפטר, רק לאחר כמה ימים) נטמן בבית החיים ברחובות, וציונו הקדוש מהווה אבן שואבת לכל נדבא ושבור לב אשר זוכים לראות ישועות ורפואות כבחיית חיותו.

הגה"צ רבי דן סגל שליט"א מספר, כי בהיותו פעם אצל רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א, פגש את דודו הרב דוד אלי כהן יהודי חשוב מליטא, שהיה בעל אכסניה של גדולי עולם כהגאון הק' רבי חיים מבריסק זיע"א והגאון הק' רבי ברוך דוב לייבוויץ זיע"א, התפלל מאוד האחיין ותמה בפניו: אתה שראית את כל הני אריות תבוא לכאן? ענה הדוד ואמר "ביז דאנט און פון דאנט האב איך קיינמאל ניט געזען אזא צורה" (עד כאן ומכאן אף פעם לא ראיתי צורה כזאת)

הגאון רבי חיים קרייזווירטה זצ"ל רבה הראשי של אנטווערפן, אמר פעם: ישנם אנשים מפורסמים אשר שומעים אודותם רבות למרחוק, אולם כשנפגשים עמהם פנים בפנים נוצרת איזושהי אכזבה, מין הרגשה של חיכינו ליותר מזה, אצל רבינו לעומת זאת שמעתי רבות אודותיו, אולם כשהתראיתי עמו ראיתי כי ככל ששמעתי, עדיין לא שמעתי.

רבינו הקדוש מקרעטשניף זיע"א ליומא דהילולא ט"ו תמוז רבינו הרה"ק רבי דוד משה זיע"א נולד ב"ב תשרי תרפ"ה כבן זקונים לאביו הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד זיע"א, בסעודת הברית שהתקיימה בחול המועד של סוכות, הסביר אביו הק' את הטעם שקרא שמו דוד משה, מכיון שעלה בדעתו לקרוא לו ע"ש רבי משה, וקיננו של הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן זיע"א, ורבי דוד אביו של רבי משה, ששניהם היו צדיקים נסתרים ולכן רצה לקרוא לו משה דוד, אך כיון שהברית התקיימה סמוך ונראה ליומא דהילולא של הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, נקרא דוד משה, וסיים, מתפלל אני שיזכה בני הנולד לבחינה של נבואה משה רבינו ע"ה ומלכות דוד המלך ע"ה.

עוד בצעירותו ניכרו גיוני קדושה והשליך עצמו אל עמל התורה"ק, ובהיותו בבן עשר שנים כבר היו שגורים על פיו מאות דפי גמרא ועשר סימנים בשולחן ערוך יו"ד עם ה"פרי מגדים", כשהיה עול ימים כבר נשמעו רעמי המלחמה והוגלה לאושביץ יחד עם אביו הק' הי"ד וכל בני המשפחה, שם הופנו אביו ואמו ובני משפחתם שמאלה ורק רבינו ניצל מכל אחיו, ומופלא הדבר שאביו זיע"א אמר לו ברדתם מרכבת המוות שהוא ינצל ו"הברכות נתונות בידך". ולאחר תלאות מרובות, ובניסי ניסים ביום י"ז אייר תש"ה שרד את התופת, והעיד על עצמו שלא נכנס לפיו בשר פיגולים במשך כל שנות השואה. מיד לאחר השואה הנוראה נשא את בת גיסו חתן אביו הק' הרה"ק רבי חיים מרדכי מנאדבורנא זיע"א שהתקיימה במקום מגורי חותנו הק' בסערט, כאשר בראש המסובים פיאר את השמחה הרה"ק רבי איתמר מנאדבורנא זיע"א.

בשנת תש"ה אחר השואה בהיותו בן כ"א שנה בלבד, הוכתר כממלא מקום אבותיו הק' ובחג הסוכות שנת תש"ח זכה לחונן את עפר ארץ ישראל והתיישב בירושלים עיה"ק ת"ו. בשלהי חודש ניסן כאשר פרצה המלחמה בארה"ק, החל רבנו תר אחר מקום חילופי להתיישב בה באופן קבע, לאחר שמצא כמה מידידי בית אבא בעיר רחובות אשר הפצירו בו לבוא להתיישב על ידם כדי שיפיח בהם רוח טהרה וקדושה, ולאחר שקיבל את ברכתם של הרה"ק מבעלזא זיע"א והגה"ק ה"חזון איש" זיע"א שהמליצו לו מאד, התרצה רבינו לעבור לגור בעיר רחובות.

בחודש סיון תשכ"ט יצא לעיר סיגעט שברומניה כדי להשתטח על ציון זקינו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ביומא דהילולא ל' סיון, ונשאר שם למנוחה לכמה שבועות.

שבת פר' בלק השבת האחרונה עלי אדמות.

באותה שבת נשגבה, השבת האחרונה עלי אדמות, שבת רבינו בסיגעט שברומניה, בעת עריכת השולחן הסבו מספר אנשים, פניו האירו כלפידי אש, ובלהבת קודש אמר דברי תורה על

צִיּוּן וְנִמְשָׁל

כי לא נחש ביעקב ולא קטם בישראל כעת יאמר ליעקב
ולִישראל מה פעל א-ל (כ"ג כ"ג)

משל לשר אחד ששמע שיש במרחקים איש חכם
שהמציא סם מיוחד שמושחים אותו על הגוף. וסגולתו
של הסם שדוחה כל חץ שיורים עליו. החליט השר
לנסוע לאותו חכם וכן עשה. כשהגיע אליו מכר לו
אותו חכם את הסם וכן משח את גוף השר בסם ונסע
לביתו. והנה בדרך הרגיש שמתקרבים אליו רוצחים
והם ירו בו חצים ועם כל זה לא קרה לו מאומה
ונשאר בחיים. כאשר ראו הרוצחים שנשאר חי פחדו
ממנו והתחילו לברוח ואז הוא קרא להם בדברי חן
שיבואו אליו. וכשניגשו אליו נתן להם מיני משקה
ומתנות. התפלאו מאד ואמרו לו מדוע אתה עושה
עמנו טובות לאחר שעשינו עמך רעות? השיב להם
השר הנה נסעתי למרחקים והוצאתי ממון רב כדי
למשוח עצמי בסם שדוחה כל חץ, אך בלבי חשתי
מאד אולי בחנם הפסדתי ממון רב ואין הסם באמת
דוחה חצים, ולכן ישבתי בעצב רב על המרכבה
וחששתי שמא מישוהו יירה עלי חץ וימיתני. אך כאשר
באתם ושלחתם עלי חצים ולא המיתו אותי. נוכחתי
לדעת שהסם באמת סם פלא שדוחה חצים. ועתה אני
רגוע שלא הוצאתי כספי לחנם.

הנמשל: הנה ישראל היו יודעים מאז ומתמיד כי יש
מורשה לקהלת יעקב מאת אביהם הזקן כי לא נחש
ביעקב, כי יעקב היה בבית לבן והיה אורב לו וקם
עליו בקסמיו ולא יכל לו. ואמנם ישראל ידעו שיש
להם סגולה זאת, אך לא נתברר להם באופן אישי ואף
אחד לא רצה לנסות זאת ולהכניס עצמו בסכנה. אבל
כאשר בלק שלח להביא את בלעם בקסמיו ולא
הצליח לעשות להם דבר, אמר אל בלק ראה מה
עשית, לא די שלא עשית עמהם רעה אלא גם עשית
להם טובה, כי על ידך נתברר להם תקפם וגבורתם,
ונתברר להם אמיתות הסגולה כי אני יריתי חץ
בחטאת קסם ולא פגעתי בהם. וזהו שאמר "כי לא
נחש ביעקב ולא קטם בישראל" זאת שמעו מימים
ימימה אבל "כעת" היינו עתה "יאמר יעקב ולישראל
מה פעל אל".

(המגיד הקדוש מדובנא זיע"א)

מסופר: ה"ה מתתיהו מייער ז"ל תושב רחובות, איש תם
וישר דרך, היה נוהג לפקוד לעיתים קרובות את מעונו של
רבינו, לחזות בזיו פניו הקדושות ולקבל ברכות וישועות
שהיו יוצאים מפי קודשו. אחד מבניו של יהודי זה שירת
ביחידה נבחרת בצבא, ביום מן הימים אירע שם ביחידה
כשל צבאי אשר היו מעורבים בו מפקדים מהדרג הבכיר
ביותר. בנו של ר' מתתיהו שכאמור שירת באותה יחידה,
נקלע שלא באשמתו לאותה פרשיה מביכה. וכפי שפרשיות
כאלו מסתיימות בדרך כלל במציאת שעיר לעזזאל, אשר
עליו מוטלת כל האשמה, כשהשאר יוצאים נקיים ללא רבב.
באותו מקרה מצאו בו את האשם העיקרי באותו מחדל
צבאי, למרות שכל הקשר שלו לפרשיה היה זניח ובלתי
משמעותי. עד מהרה מצא את עצמו עומד בפני משפט
צבאי, כשהשופט חורץ את גור דינו לחודש ימי מחבוש.
האב אשר כל אותה העת עקב בדריכות ובמתח אחר
המתרחש, הודרו לבא ולהזכיר את בנו בפני רבינו, כשהוא
מגולל באוזניו את כל אותה פרשיה מסועפת. רבינו, שמע
והאזין בסבלנות אין קץ כאב רחום ואוהב. אח"כ נענה
בראשו בהחלטיות. ואמר בזה הלשון: "מוייערן וועלן פאלן,
טויערן וועלן זיך עפענען, און ער וועט פון תפיסה ארויס
גיין". (חומות יפלו, שערים יפתחו, ובנך ישתחרר מהכלא.)
מעודד ומלא בטחון בישועה הקרובה לבוא, יצא ר' מתתיהו
מהקודש פנימה, כשהוא ממחר להרגיע את בנו בדבר
ההבטחה הברורה של רבינו. כעבור מספר ימים, הגיע עת
תחילת ריצויו העונש. נכנס הבן לתא צר ועבוס בכלא מגידו
באזור הצפון. יום חלף עליו בצר ומצוק. למחרת אותו היום,
הופיעו בשמי הצפון עננים כבדים וגשם ולעפות ניתך ארצה
ללא הפוגה, שעות ארוכות נשפכו המים מארובות השמים,
עד שכל חצר הכלא הוצפה בורמים האדירים. והמים החלו
לפלס את דרכם לעבר חדרי האסירים באגף בו ריצה בנו
של ר' מתתיהו את עונשו. כ"כ גברו המים, עד שלא היה
שייך לחלץ את האסירים דרך הפתח הרגיל. והיו נאלצים
לחלצם דרך ארובות הגג. היות ואגף שלם בכלא ניווק, ויצא
מכלל שימוש, נוצרה צפיפות אדירה ביתר האגפים. עד
שלא נותרה ברירה בידי מפקד הכלא, והוא הודיע שכל
אסיר שנשאר לו פחות מחודש ימים לסיום ריצויו העונש,
ישוחרר לאלתר. מיודעינו בנו של ר' מתתיהו, אשר כבר
הספיק לרצות יום אחד מעונשו ונותר לו לרצות פחות
מחודש, היה אף הוא בין האסירים המשוחררים. כשליבו
מתרונן בשיר ושבח להשי"ת, ובאוזניו מצטלצלים דבריו
החדים והברורים של רבינו: "מוייערן וועלן פאלן, טויערן
וועלן זיך עפענען און הער וועט פון תפיסה ארויס גיין"
והנה זוכה הוא לראות שברכתו של הרבי התקימה
במלואה.

צ'ין אדם לחברו

לא להביט בטרחת אחרים

מעשה וכורך הספרים הביא מן הכריייה את ספריו של הגה"ק הסטייפלר זיע"א שזה עתה נדפסו. עמדו אנשים מהצד והסתכלו. גער בהם ה"קהילות יעקב", כיצד מסתכל אדם בטרחתו של חברו מבלי להושיט עזרה, לפחות יצא מן החדר, מקום בו לא יראה. נאה דרש ונאה, קיים הגאון בעצמו ועמד ועזר לסדר את הספרים על מקומם.

תורת חיים ואהבת חסד

מסופר על תלמיד חכם אחד שהתבטא, שכאשר יש לו צורך לעסוק בחסד על חשבון לימודו חס הוא על זמנו. חלילה הגיב הגה"ק רבי אברהם ישעיה קרליץ בעל "החוון איש" זיע"א הגומל חסד לזולתו נפשו מתעלה ומעשה החסד מסייע להצלחת לימודיו הא בלא הא לא סגי.

רק אם אתם תמשיכו לאכול

אני אמשיך לדבר

מסופר על רבינו הקדוש רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תמוז): היה זה בסעודת עתיקא קדישא סעודת יום השבת קודש, רבינו יושב בראש השולחן וסועד כמנהגו את סעודת היום בצוותא חדא עם החסידים, רוחו הטהורה של רבינו מרוממת, לעתים קצרות הינו מזמר ניגוני דביקות ושמחה, אחר כך משמיע דברי תורה עמוקים ונפלאים, וממשיכים בסעודת השבת עוד, ורבינו ממשיך את דבריו המתוקים מדבש וחוזר חלילה, האווניים נטויות אל רבינו מקשיבים בערגה לדבריו

הקדושים, ופתאום שקט, רבינו מפסיק לדבר, "אני לא מסכים לזה! לא, לא אמשיך" רועם קולו הרך בהחלטיות, "רק אם אתם תמשיכו לאכול, אני ימשיך לדבר." קהל הנוכחים מפנים מבטים תמהים זה אל זה ולא מבינים מה קרה, אך רבינו בשלו, אתם תמשיכו לאכול את הטושולנט ואני ימשיך לדבר. לאחר סיום סעודת השבת מסביר בתמימות אחד הנערים הצעירים, בחור בר מצוה שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנים, ואך עתה בא ללמוד בישיבה. אני ישבתי לי במקומי בירכתי השולחן, ולא שמת לי לב כי רבינו אומר דברי תורה, ולכן התחלתי לאכול מהצלחת שלפני, לפתע שמת לי לב כי הנני סועד לבד וכולם יושבים דרוכים ומקשיבים לדברי הרבי, מיד השמטתי את המזלג מהיד, הבחין הרבי בכך ואז אמר את מה ששמעתם.

הנפש שסבלה מכולם

רב אחד ביקר אצל הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א יחד עם זוגתו, והיא התאוננה בפניו על בעלה הרב, שלמידת טובו לבריות אין גבול, ויש כאלה שמנצלים מידה זו, ולבסוף הם סובלים מכך מאד. ענה לה ה"חפץ חיים" אדם שהוא טוב ומיטיב, סובל באמת מן הבריות, מאידך אם הוא רע סובלים הבריות ממנו, כשיבואו לעולם העליון כדאי מאד שיגידו שם: "זו היא הנפש שסבלה מכולם מאשר יאמרו כי כולם סבלו ממנו"

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ד תמוז

הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום ראשון ט"ו תמוז

הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף ב"ר אליעזר זאב (תשכ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה (אבי ה"דברי חיים" - תקצ"א)

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

יום שני ט"ז תמוז

הרה"ק רבי דוד היילפרין אב"ד אוטראה ב"ר ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום שלישי י"ז תמוז

יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א)

יום רביעי י"ח תמוז

הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאווא ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ז)

הרה"ק רבי יעקב אריה מראומין ב"ר שלמה (תרל"ד)

יום חמישי י"ט תמוז

הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט)

הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג)

יום שישי כ' תמוז

הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - תמ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

סיפר רב חשוב מירושלים: בעת שלמדתי בפוניבו שמעתי שני בחורים משוחחים עם הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א מפוניבו, אודות רבינו הקדוש רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א, בחור אחד אמר בכה והשני בכה. התבטא הרב מפוניבו ואמר: כך או כך הוא צדיק יסוד עולם.